2.3 Pravni okvir za ustanavljanje socialnih podjetij/zadrug

2.3.1 Okvir socialne ekonomije

e-modul 2 Podjetništvo in zadruge v krožnem gospodarstvu
april/2021

Predavanje obravnava naslednje teme:

- Socialno podjetništvo v Evropi
- Načela socialnega gospodarstva in cilji trajnostnega razvoja (SDG)
- Ureditev socialnega podjetništva v državah, vključenih v projekt

01

Socialno gospodarstvo v Evropi

Leta 2002 so glavni evropski akterji socialnega podjetništva (predhodnik evropskega združenja socialnega podjetništva https://www.socialeconomy.eu.org/) sprejeli Listino socialnega podjetništva, ki je bila revidirana leta 2015 in opredeljuje identiteto, temeljne vrednote in značilnosti, ki so skupne vsem akterjem socialnega podjetništva.

02 Socialno gospodarstvo v Evropi (2)

Listina o socialnem podjetništvu je ključnega pomena za opredelitev socialnega podjetištva v Evropi in po svetu. Listina je npr. omenjena v preambuli španskega zakona o socialni ekonomiji (5/2011).

Pojav in napredek digitalizacije, veriženja blokov in velikih podatkov ali globalno naraščanje neenakosti in negotovosti zaposlitve so trendi, ki hitro spreminjajo naš svet, prinašajo nove priložnosti in tudi nove izzive ter nas spodbujajo k razpravi o prihodnosti, ki jo želimo graditi skupaj.

2,8 milijona socialnih podjetij in organizacij

13,6 milijona zaposlenih

8 % BDP EU

Vir: Študija Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o nedavnem razvoju socialnega gospodarstva v Evropski uniji.

03 Socialno gospodarstvo v Evropi (3)

Evropa potrebuje socialno podjetništvo, da bi se približala svojim državljanom, odkrila njihove resnične potrebe in jih vključila v iskanje rešitev za številne izzive, kot so brezposelnost ali negotovo delo, socialna izključenost, diskriminacija in rasizem, podnebne spremembe ali pomanjkanje socialne kohezije.

Prav tako mora Evropska unija izboljšati prepoznavnost socialnega podjetništva kot zavezništva dobrih podjetniških modelov ter podpreti njegovo priznavanje in razvoj, enakopravno z drugimi oblikami podjetij, na celotnem evropskem enotnem trgu (*Social Economy Europe*).

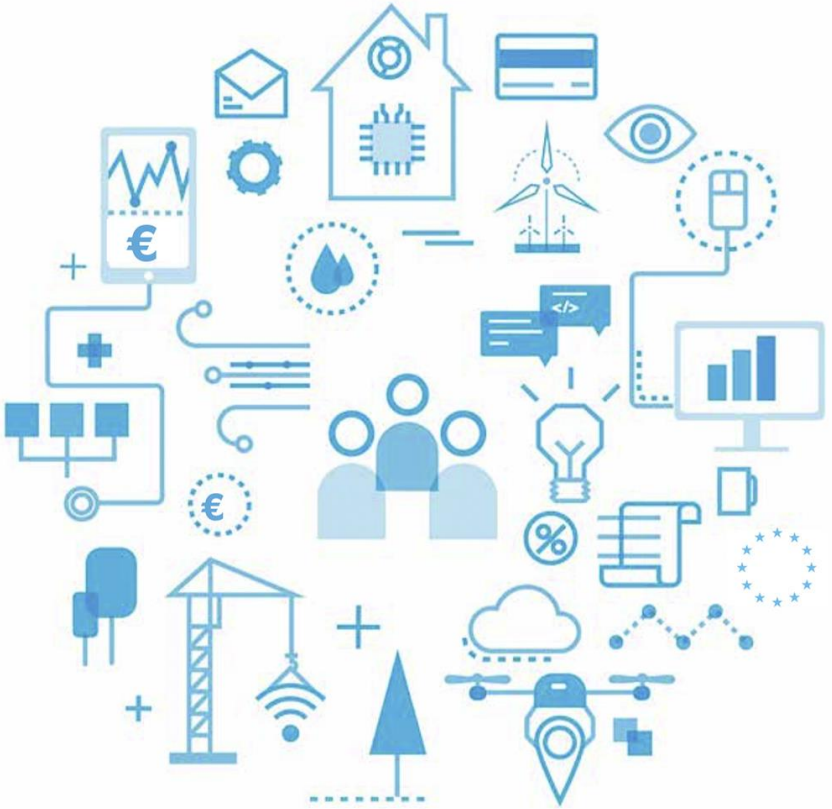

Vir: Socialna ekonomija Evropa

Načela socialnega podjetništva

Socialno podjetništvo sestavljajo različna podjetja in organizacije, kot so zadruge, vzajemne družbe, združenja, fundacije in druge oblike podjetij, ki so lahko značilne za vsako državo.

Združujejo jih vrednote, prednosti ljudi in družbenih ciljev pred kapitalom, demokratično upravljanje, solidarnost in ponovno vlaganje večine dobička za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, ki jih vodi njihovo poslanstvo služiti skupnemu dobremu in splošnemu interesu.

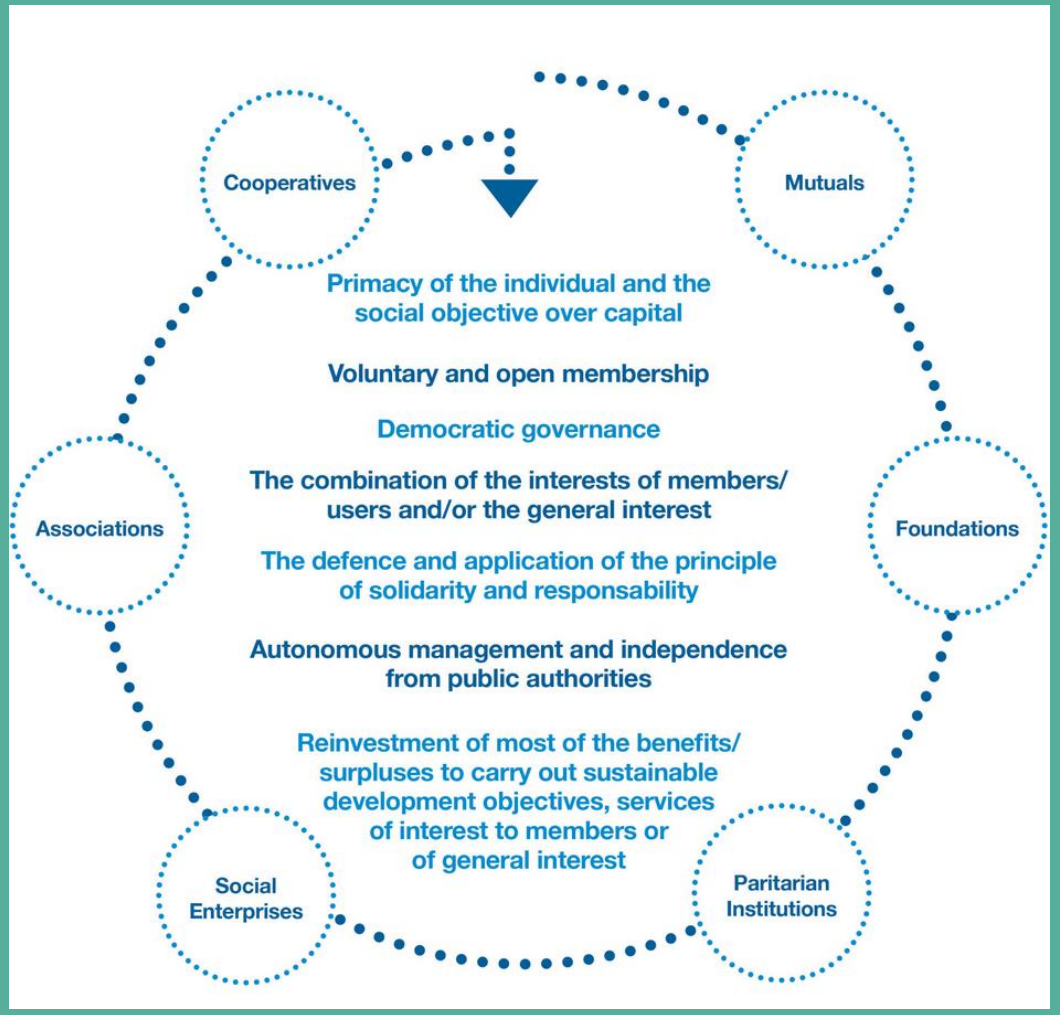

Socialna podjetja in organizacije. Vir: Social Economy Europe

05

Cilji trajnostnega razvoja

Socialno gospodarstvo je priložnost in gonilo za izvajanje Agende 2030 in njenih 17 ciljev trajnostnega razvoja na evropski in svetovni ravni; zlasti za doseganje cilja 8 "spodbujanje trajnostne, vključujoče in trajnostne ekonomske rasti, polne in produktivne zaposlenosti ter dostojnega dela".

06

Ureditev socialnega podjetništva v državah, vključenih v projekt

Pomembno je vedeti, kakšna zakonodaja obstaja posebej za socialno podjetništvo in kako socialna podjetja delujejo v državah, v katerih ni posebne zakonodaje. Številne države so pred kratkim uvedle novo zakonodajo in strategije, medtem ko so druge v postopku sprejemanja.

Naslednja preglednica vsebuje zakone, ki urejajo socialno ekonomijo ali socialno podjetništvo v državah projekta (Avstrija, Hrvaška, Ciper, Malta, Slovenija in Španija).

Ureditev socialnega podjetništva v državah, vključenih v projekt

Tabela1. Zakoni in strategije o WISE ali SE v državah udeleženkah projekta.

Država	Pravo/strategija
Avstrija	Zakon z dne 9. aprila 1873 o zadrugah (RGBI št. 70, kakor je bil spremenjen z zveznim zakonom BGBI 91/1976)
Hrvaška	Strategija za razvoj civilne družbe 2006-2011, 2012-2016 Strategija za razvoj socialnega podjetništva (2015) Zakon 157/2013 o poklicni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov Zakon o zadrugah (OG 34/2011, 125/2013, 76/2014)
Ciper	Nacionalni akcijski načrt za razvoj ekosistema socialnih podjetij 2021 Zakon o socialnih podjetjih (23/12/2020) Zakon o zadrugah (Zakon 22/1985)
Malta	Zakon o zadrugah iz leta 2001 [poglavje 442 Zakonodaje Malte] Bela knjiga - Zakon o socialnih podjetjih (junij 2015)

Država	Pravo/strategija
Slovenija	Strategija za socialno podjetništvo 2013-2016 Strategija za razvoj socialnega gospodarstva 2019-2029 Zakon o delovni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (2004) Zakon 20/2011 o socialnem podjetništvu Zakon o zadrugah (1992)
Španija	Zakon 5/2011 o socialni ekonomiji Zakon 27/1999 o zadrugah socialne pobude Zakon 20/1990 o davčnem režimu zadrug Zakon 44/2007 o podjetjih za socialno vključevanje Zakonodajni kraljevi odlok 1/2013 o invalidnih osebah Zakon 44/2015 o podjetjih s sodelujočimi delavci

WISE - socialno podjetje za vključevanje v delo
SE - socialno podjetje
PWD - osebe s posebnimi potrebami

08

Ureditev socialnega podjetništva v državah, vključenih v projekt

V Španiji na primer trenutno ureditev socialnega podjetništva zaznamuje sprejetje zakona 5/2011 z dne 29. marca o socialnem podjetništvu, ki nedvomno predstavlja prelomnico brez primere za priznanje, prepoznavnost in razvoj tega sektorja tako v državi kot v Evropski uniji.

Druge države, kot je Slovenija, so uredile status socialnega podjetništva ali imajo strategije za razvoj socialnega podjetništva (Hrvaška, Slovenija, Ciper).

09

Ureditev socialnega podjetništva v državah, vključenih v projekt

V primeru Avstrije ni soglasja o tem, ali bi bilo smiselno različnim pravnim tradicijam socialnih podjetij dati enoten pravni okvir.

Zakon o socialnih podjetjih, ki je bil na Cipru sprejet pred kratkim, bo zagotovo prispeval k nadaljnjemu razvoju in spodbujanju socialnega podjetništva na Cipru.

Vse države so pripravile zakone o zadrugah, nekatere med njimi pa priznavajo zadruge kot eno od oblik socialnih podjetij ali socialnega gospodarstva (Slovenija, Španija).

Projekt TRAIN-CE-FOOD

Avtor: Arantxa Aguirre (Permacultura Cantabria)

Ta projekt sofinancira Evropska komisija, Generalni direktorat za notranji trg, industrijo, podjetništvo in MSP. GA: SI2.823699.

Ta publikacija odraža le stališča avtorjev in sodelavcev, Komisija pa ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.